

**HET PASTORAAL EN LITURGISCH BELEID
IN DE PAROCHIE VAN
ST. JAN DE DOPER**

St. Jan de Doperparochie

Pastoraal Team
Parochiebestuur

Mijdrecht, 9 juni 2011

Waarde mensen,

Voor allen, die op de kerk betrokken zijn en begaan met het wel en wee van deze kerk zijn het roerige tijden. Alles is in beweging, niets is meer vanzelfsprekend. Soms voel ik mij net als de apostel Paulus, die schrijft: “nu zie ik wazig als in een spiegel, later zal mij alles duidelijk zijn”. Jammer, dat ik niet in de toekomst kan kijken. Wat zou het dan gemakkelijk zijn om leiding te geven en alles uit te leggen. Maar misschien ook maar gelukkig.

Want ik mag het doen met de woorden van St. Jan de Doper zelf: “bekeert u, bereid de weg van de Heer, maak zijn paden recht en vul de dalen tussen de bergen”. Geen visioen, geen roadmap met duidelijke richtlijnen. Maar wel een grootse opdracht, die ik samen met velen mag vervullen. Juist in deze tijd, vol met uitdagingen.

Over deze uitdagingen gaat dit schrijven. Over de uitdagingen, die voor ons liggen. Het pastoraal team en het parochiebestuur hebben er veel over nagedacht en gesproken. Er zijn ook speciale bijeenkomsten geweest onder begeleiding van de vroegere opbouwwerker van het bisdom Henk Brussel. Dat heeft ons ertoe gebracht op de parochievergadering van april jl. een visie neer te leggen. En deze is in vele gemeenschappen ook besproken. En de resultaten daarvan heeft u aan ons weer toegezonden.

Met dat alles als bagage zijn wij weer aan de slag gegaan. En dan heeft uiteindelijk geresulteerd in dit schrijven, waarin het pastoraal en liturgisch beleid worden uitgelegd. Want liturgie vieren gaat niet zonder het pastoraat. We vieren wie we zijn en wat wij doen.

Ik spreek de wens uit, dat dit schrijven een basis mag blijken te zijn voor onze parochie. Een basis, waar we in deze uitdagende tijd nieuwe wegen mee kunnen inslaan.

Met een hartelijke groet,
U alle goeds toewensend,

Gerard Griffioen,
Pastoor.

©Deze nota is door het Pastoraal Team en het Parochiebestuur vastgesteld op 9 juni 2011. Dit na instemming van de Parochievergadering.

HET PASTORAAL EN LITURGISCH BELEID IN DE ST. JAN DE DOPERPAROCHIE

HET PASTORAAL BELEID

Visie.

Vanuit ons beleidsplan wil ik onze visie – wat staat ons voor ogen –samenvatten:

1. Het evangelie is onze inspiratiebron
2. Johannes de Doper is daarbij ons voorbeeld van hoe je naar Jezus Christus verwijst.
3. Graag willen we oases van stilte en bezinning tot stand brengen.
4. Er blijft plaats voor traditionele vormen van pastoraat: o.a. bedevaarten, processies.
5. Onze gemeenschappen maken werk van de ontmoeting van mensen en met God.
6. Binnen gemeenschappen en binnen de parochie starten we het project ONE: omzien naar Eén / elkaar.

Hoe organiseren wij dat pastoraat?

Duidelijk wil ik hierbij opmerken, dat er al enorm veel gebeurt. Zowel binnen de onderscheiden gemeenschappen als op parochieniveau. Verwijzend naar onze lijfspreuk “stromen van levend water” mag er zeker gesteld worden, dat het heel wat papier zal kosten om alle activiteiten daaromtrent te inventariseren. Ik doe dat maar niet, omdat het risico te groot is, dat er activiteiten onvermeld zouden blijven. In mijn artikel “tegen de stroom in...” voor de nieuwsbrief van maart jl. heb ik een aantal van deze positieve activiteiten genoemd. Onze dank voor alle bedenkers, dragers en doeners mag terecht groot zijn.

Om zicht te krijgen op dat levende pastorale werk en om het toekomst te geven, willen wij het graag langs drie langs elkaar lopende ontwikkelingen schetsen: kernpakket, pastorale nabijheid en pastoraal ondernemerschap.

Kernpakket.

Dit zijn alle activiteiten, die plaatsvinden op parochieniveau. Die activiteiten, die geboden zijn om een parochie te zijn. Liturgische vieringen en hun rooster (wie, wat waar), sacramenten (toedienen en voorbereiden), uitvaarten, catechese en diaconie. Hier is het pastoraal team de eerste aanspreekbare voor. Zij regelen en plannen. Vanzelfsprekend ondersteunt door vrijwilligers.

Pastorale Nabijheid.

Dit zijn alle activiteiten, die plaatsvinden op lokaal niveau. Activiteiten, die een antwoord proberen te geven op de vraag: hoe zorgen wij voor elkaar? Hier ligt het accent niet op de werkzaamheid van de pastores, maar op het lokale vrijwilligerskader, op de pastoraatgroep. Waarbij zij altijd op steun mogen rekenen van het pastoraal team, het parochiebestuur en de PCI.

In de geplande bijeenkomst van de pastoraatgroepen en het pastoraal team in september 2011 willen wij hier ook alle aandacht op vestigen. Hoe kunnen wij dat project ONE (omzien naar Eén/Elkaar) in onze locaties inventariseren, activeren en vitaliseren? Of en hoe een gemeenschap “toekomst” heeft, zal met name afhangen van het antwoord op deze vragen. Hoe kunnen wij als gemeenschap, gedragen door onze relatie met God, geïnspireerd door het evangelie, oases van rust en bezinning vormen? Plaatsen waar mensen elkaar echt mogen ontmoeten en zich in hun leven gedragen weten.

De contactpastor.

Vanaf het begin hebben wij als pastoraal team duidelijk gesteld, dat een contactpastor geen nieuwe invulling zou zijn van een locale pastoor. Maar juist iemand, die als aanspreekpunt van het pastorale team zou fungeren. De eerst aanspreekbare, wanneer het gaat om uitvaarten, zieken bezoek of andere vragen vanuit de gemeenschap om pastorale hulp. De vraag

hiertoe gaat meestal uit van de pastoraatgroep naar de contactpastor toe. Zij hebben vernomen, dat iemand graag een pastor wil spreken. Incidenteel zal het voorkomen, dat een parochiaan rechtstreeks contact opneemt met de contactpastor. Ook wil de contactpastor openstaan voor de hulpvragen die er leven binnen de pastoraatsgroep of de locatieraad. Vragen om scholing etc.

Pastoraal ondernemerschap.

Voor iedereen een nieuw begrip. Onbekende, nieuwe wegen om naar het voorbeeld van Johannes de Doper te betreden. Wegen, die mensen in beweging kunnen zetten naar Jezus Christus. Soms zomaar door kennis te laten maken met die Jezus, met de kerk. Hier liggen mogelijkheden voor allen: vrijwilligers, pastoraal team, parochiebestuur, PCI, projectwerkers. Ook liggen op dit terrein veelal de parochiële activiteiten; ze verbinden de locaties en de profielen.

In onze parochie zijn er een aantal initiatieven in ontwikkeling, naast de al bestaande activiteiten, die we zeker het predicaat pastoraal ondernemerschap mogen geven. Denk maar ons jongerenpastoraat met de jaarlijkse regionale jongerendag en het jongerenkamp, ons gezamenlijk gevierd parochiefest in juni.

Nu er wettelijk is vastgelegd dat alle jonge mensen tijdens hun studie een maatschappelijke stage moeten vervullen, willen wij ons als parochie ook op die markt begeven. We hebben een jongerenwerkster gevonden, die naast haar taak als docent zich hieraan wil wijden. In Aruba was zij al opgeleid tot katholiek jongerenwerkster. Met haar gaan wij proberen jongeren actief te krijgen binnen de mogelijkheden die de maatschappelijke stages bieden. Wij vragen ze bewust niet voor klusjes als tuinwerk of boekjes vouwen etc. wij gaan de markt op met de slogan: "Wil jij mensen ontmoeten?" En twee activiteiten staan er op het programma. Een gemeenschappelijke ziekendag eind oktober en de bedevaart naar Lourdes in april/mei 2012.

De profielen.

Heel sterk heeft ons bisdom ingezet op de vier profielen in ieder pastoraal team: catechese, diaconie, gemeenschapsopbouw en liturgie. Met als onderliggende gedachte, dat ieder team zou bestaan uit 2 priesters en 2 pastorale werkers. Nu dit niet meer haalbaar blijkt te zijn, wordt het woord profiel vervangen door aandachtsveld. Het geeft volgens mij ook beter aan, dat de pastores ook beschikbaar zijn en blijven voor eerstelijns werkzaamheden en vanuit een aandachtsveld (en deskundigheid) meepraten over het gehele pastorale veld.

HET LITURGISCH BELEID

Met al het voorgaande in ons achterhoofd, hebben wij naar de toekomst van ons vieren, de liturgie, gekeken. Gewikt en gewogen.

Uitgangspunten.

Ik roep ze nog even in herinnering vanuit de presentatie die er gegeven is aan de parochievergadering in april 2011. En geef nog even een korte toelichting.

- De eucharistie is bron en hoogtepunt van ons katholiek zijn.
Dit is geen uitspraak of hobby van een bisschop. Deze uitspraak is met al haar diepe betekenissen vastgelegd in het document over de liturgie van het Tweede Vaticaans Concilie. Ze geeft aan dat door de eeuwen heen de eucharistie altijd het hoogtepunt is geweest van de katholieke kerk. Daarin vieren wij als Kerk onze menselijke gebrokenheid en de volmaakte toekomst die ons is beloofd. Geen enkele andere viering kan haar daarin vervangen.
- De gemeenschap komt samen om de eucharistie te vieren, niet een groep en / of koor.
Juist dit principe is ook door datzelfde concilie benadrukt. Geen privé missen meer door priesters, geen privé missen voor groepen. Op dit principe baseerden kardinaal Simonis en

zijn bisdomstaf zich ook, toen zij aangaven dat er per gemeenschap zoveel mogelijk in één viering bijeen gekomen diende te worden. Een gemeenschap, waarin en waarbinnen allen zich thuis moesten kunnen voelen. Dit houdt in, dat er geen twee vieringen op één dag meer zijn op een locatie. Als er een uitvaart is, dan neemt de gemeenschap afscheid van een uit hun midden, er wordt dan voor een groep geen aparte viering meer gehouden. Kerk zijn is samen lief en leed delen leert het concilie.

- Allemaal ervaren wij de krimp en leveren wij in.
Een aantal vieringen kun je soms beter samen doen. Denkt u maar aan ons parochiefeest of aan het vormsel. Of zoals het plan is om een gezamenlijke ziekenzaling/zegen te gaan organiseren. Soms is het feestelijker, soms beter om meer mensen bij elkaar te brengen in onze parochie. Soms is het ook noodzakelijk.
- Van lekenvoorgangers, koren e.a. wordt flexibiliteit gevraagd. Omscholing en voorgaan in ander centra! (nota's 2007)
Een moeilijke en gevoelige zaak. Want juist onze koren, die vaak zo'n grote betrokkenheid tonen en hebben getoond bij onze gemeenschappen, hebben nog wel eens vaste ideeën. Ook onze voorgangers uit de gemeenschappen. Juist van hen wordt gevraagd om de nieuwe wegen die wij inslaan te volgen. Met alle pijn, emotie en moeite die dat kost. Dat geldt trouwens niet alleen voor hen, ook van en aan de pastores en bestuurders wordt "loslaten" gevraagd van het oude vertrouwde. Om in geloof nieuwe wegen te gaan, wegen van stromend levend water. Wij zijn allemaal "slachtoffer".
- Andere vormen van vieren gaan wij promoten.
Op verschillende locaties zijn er alle serieuze pogingen om deze vieringen van de grond te krijgen. Daarin zullen wij ons allen dienen te scholen. En niet alleen maar te kijken naar aantallen bezoekers. Tien serieus biddende mensen vermogen meer dan honderden toevallige aanwezigen!
- In onze verzorgingshuizen geen vieringen meer in het weekend, maar op andere dagen; communie wordt tijdens de weekendviering gebracht.
Hier kom ik later in deze nota nog op terug.

De beschikbare pastores.

Bij alle veranderingen die er al zijn of nog komen kan het niet zo zijn, dat pastores er alleen maar werk bij krijgen. Al dan niet ondersteund door vrijwilligers. Ook voor hen is een goed tijdmanagement van groot belang. Op het einde daar nog even wat meer over.

Voor het vieren van de weekendliturgie hebben wij een aantal pastores beschikbaar. En vele collega pastoors in ons bisdom zijn "jaloers" als zij onze lijst zien. Al deze pastores zijn voor de gehele parochie inzetbaar, dat hebben wij met een ieder afgesproken. De vaste pastores en emeriti zijn:

- Voor vier weekends per maand: Gerard Griffioen, Harry Huisintveld, Jos van Os.
- Voor drie weekends per maand: Tejo van der Meulen.
- Voor twee weekends per maand: Piet Poppelaars, Friedel Schwenk, Wim Vernooy.
- Voor een weekend: Hans Schouten, Theo de Wit en in combinatie: Gérard van Tillo en Theo Moorman.

Zo maar een klein rekensommetje:

Kardinaal Willebrands heeft in de tachtiger jaren aan alle priesters gevraagd beschikbaar te zijn voor drie eucharistievieringen per weekend. In zo maar een maand (vier weekenden) zou dat bij ons betekenen, dat bovenstaande mensen 60 eucharistievieringen per maand kunnen verzorgen en nog eens 21 woord- en communievieringen. En dat op een totaal van 32 te verzorgen vieringen! Gaan wij er voorlopig nog van uit dat zij er maar twee hoeven voor te gaan, wordt het 34 eucharistievieringen en 14 woord- en communievieringen. Er mag zelfs nog iemand ziek worden,

op vakantie gaan of om welke reden dan ook uitvallen. Wij zitten nog in een luxe positie! Maar wanneer we de leeftijden en mogelijkheden goed gaan bekijken wordt de werkelijkheid en het vooruitzicht al heel anders. Ons plan loopt daarom tot 2015. Dan zal opnieuw moeten worden bezien waar wij staan en wat wij nog kunnen.

Liturgie: Waar vieren?

We kiezen met al het voorafgaande in ons achterhoofd voor om binnen onze parochie te komen tot twee eucharistische centra: Mijdrecht / Wilnis en Maarssen. Dit mede ingegeven door de afstanden die er binnen onze parochie zijn, de soms grote mogelijkheden die we zelf nog hebben, en de vorming van de twee nieuwe gemeentes De Ronde Venen en De Stichtse Vecht. De kerk raadt al tijdens aan rekening te houden met de grenzen van burgerlijke overheden. Openbaar vervoer en interesses, activiteiten etc. gaan daar binnen altijd een rol spelen.

Liturgie: Hoe laat vieren?

Het pastoraal team heeft besloten, dat er binnen iedere burgerlijke gemeente de gelegenheid moet worden geboden om op zaterdag een (eucharistie)viering bij te wonen. Zo komt er binnen elke burgerlijke gemeente een verspreid aanbod van de vieringen. En door de tijden te spreiden, krijgen pastores de kans in een weekend meerdere keren voor te gaan.

De Ronde Venen:

Mijdrecht / Wilnis:	eucharistie	zondag 11.00 uur.
Vinkeveen:	eucharistie	zaterdag 19.00 uur.
Abcoude:	viering	zondag 09.15 uur.
De Hoef:	viering	zondag 09.15 uur.

De Stichtse Vecht:

Maarssen:	eucharistie	zondag 11.00 uur.
Breukelen en Loenen	viering	zondag 09.15 uur.
Kockengen:	viering	zondag 09.15 uur.
Maarssenbroek:	viering	zondag 09.15 uur.

In Breukelen en Loenen, Kockengen en Maarssenbroek zal één keer per maand de zaterdagavondviering om 19.00 uur plaatsvinden.

Opmerking:

U ziet staan Breukelen en Loenen. Dat geeft aan dat er gesprekken gaande zijn / opgestart zijn/worden met de beide gemeenschappen om te onderzoeken of een samengaan van deze twee gemeenschappen wenselijk/mogelijk is. U was al op de hoogte van het niet doorgaan van de nieuwbouwplannen van Loenen. In mei hebben wij een parochieavond gehad in Loenen waar de ruimte was om naast alle pijn en emoties die dit teweeg heeft gebracht ook met hoop te kijken naar de toekomst. Het is geen gebrek aan geld om stenen te bouwen, maar een chronisch gebrek aan menskracht om de gemeenschap op termijn vitaal te houden. Ondanks de grote inzet van mensen, die er werkelijk alles aan doen om de gemeenschap in de lucht te houden. Daarom deze optie, omdat anders wordt doorgegaan tot de laatste het licht uit moet doen en er niemand meer energie heeft om waar en wat dan ook nog te doen. Uiteraard wil een eventueel samengaan met Breukelen niet zeggen dat iedereen daar ter kerke gaat. Men kan ook kiezen om naar een andere gemeenschap te gaan. Maar gezien de nieuwe gemeentelijke indeling en de betrokkenheid lijkt dit de voor de hand liggende keuze.

Liturgie: Wat vieren?

Met dit allemaal in het achterhoofd, al deze getallen en mogelijkheden en wensen en ideeën, die verwoord zijn in de reacties, wil het pastoraal team en het parochiebestuur nogmaals benadrukken, dat zij de weg gaat van verscheidenheid in vieren.

Communievieringen.

Eigenlijk heten ze “vieringen in afwezigheid van een priester”. Ze zijn ontstaan uit noodzaak en bij gebrek aan priester voorgangers. Al kunnen wij die noodzaak zelfs nu nog niet eens hard maken. Maar met waardering en respect naar allen die daaraan hun krachten geven in onze gemeenschappen en met het oog op de toekomst, kiezen wij als teams bewust voor om ruimte blijven geven voor deze vieringen. Communievieringen blijven tot de mogelijkheden horen. In eerste instantie wordt daarin voorgegaan door onze pastorale werkers. Zij hebben daartoe immers een opdracht en zending ontvangen van de bisschop. En zijn daartoe academisch geschoold. Daarnaast willen wij ook aan parochianen, die daartoe opgeleid zijn, een aanstelling geven als “gebedsleider” binnen onze parochie. Voor hen zien wij (net als voor onszelf als beroepskrachten) blijvende scholing als een voorwaarde tot. In het rooster dat vanaf half juni zal worden gemaakt door het centraal secretariaat i.s.m. het pastoraal team, zal er ruimte voor deze communievieringen.

Liturgie: Verzorgingshuizen.

In onze parochie hebben wij een aantal huizen, die om specifieke pastorale zorg vragen. En een penitentiële inricht in Nieuwersluis, een hospitium in Wilnis, 6 verzorgingscentra en 3 verpleegcentra. Het hospitium, de PI en de verpleeghuizen hebben eigen pastorale diensten en pastores in dienst. Voor de verzorgingshuizen ligt dat anders. Het pastoraal team is in gesprek met de directies van deze huizen. Alles met hetzelfde doel: hoe kunnen wij ten dienste staan van de bewoners als kerk? Het gaat daarbij niet alleen om het vieren, maar juist en ook om het aanbod van de pastorale zorg en de pastorale presentie. In Breukelen, omvattend de Aa, het Heicop, de Angstel, voert pastor van Os gesprekken op interkerkelijk niveau hoe dat in de toekomst moet plaatsvinden. Overdorp(Kockengen) en Het Kampje(Loenen) vallen onder het bestuur van Loenen. In De Ronde Venen, omvattend drie centra, voer ik die gesprekken op interkerkelijk niveau. Een gemeenschappelijke herdenkingsdag is hier al uit voort gekomen. In Maarssen, omvattend Maria Dommer, voer ik ook die gesprekken. Daar is zelfs zicht op een pastoraal werker, die daar aandacht aan wil geven. Misschien zelfs uitbreidend naar Breukelen. In de verzorgingshuizen stoppen wij met ingang van de advent 2011/2012 de zaterdagse vieringen. Mensen kunnen in verbondenheid met de lokale geloofs-gemeenschap per TV of radio de vieringen volgen. En er wordt tijdens de viering communie gebracht. Op een nader overeen te komen tijdstip gedurende de week zal er dan een viering in het huis plaatsvinden.

Tijdmanagement.

Hierboven werd al even vermeld, dat ook dit een belangrijk aandachtspunt is. Willen we tenminste iedereen gezond en wel op de been houden! In de komende tijd zullen wij, pastores en vrijwilligers, onderzoeken waar wij binnen de kerk onze tijd aan besteden. Dit kon wel eens tot verhelderende conclusies leiden. Die dan op hun beurt weer nopen tot keuzes in de richting van ons doen en laten.

Tot besluit.

Waarde mensen,

Bovenal ben ik gelukkig als pastoor van deze parochie, dat er zoveel vrijwilligers zijn, die niet kijken op een uurtje inzet meer of minder. Zonder hen zou onze St. Jan de Doperparochie er veel minder rooskleurig voorstaan. Ook dankbaar ben ik voor mijn collega's, in pastoraal team en bestuur, die ik nog nooit heb horen zeuren over het vele werk dat op hen afkomt. Het is goed werken met elkaar. Dank aan ieder, die met elkaar zoekt naar wat het beste is voor onze parochiegemeenschap hier in Vecht en Venen. Moge God u belonen voor al het goede dat u in zijn Naam tot stand brengt.

Drs. G.M. Griffioen,
Pastoor.